

Streszczenie

Niniejsza praca dotyczy edukacji dorosłych, koncentrując się na programach edukacyjnych skierowanych do seniorów, ze szczególnym uwzględnieniem grupowych treningów poznawczych. Badania przeprowadzono z wykorzystaniem metody etnografii zogniskowanej, co umożliwiło dogłębną analizę doświadczeń i perspektyw zarówno uczestników, jak i organizatorów tych programów.

Głównym celem badań było poznanie praktyk edukacyjnych stosowanych w treningach poznawczych, a także zrozumienie, jak pedagogika skoncentrowana na uczniu przejawia się w tych działaniach. Analiza obejmowała kluczowe zagadnienia, takie jak techniki, podejścia i strategie nauczania stosowane podczas treningów pamięci, rola trenera i uczestników w procesie edukacyjnym, znaczenie motywacji wewnętrznej do nauki oraz sposób postrzegania zdobywanej wiedzy. Badania opierały się na indukcyjnym podejściu jakościowym, obejmującym wywiady częściowo ustrukturyzowane z seniorami i trenerami, analizę treściową ogłoszeń oraz stron internetowych promujących treningi pamięci, a także programów i scenariuszy treningów poznawczych oraz zastosowanie technik partycypacyjnych (wywiad ekspercki z seniorami) i dziennika.

Badanie ujawniło, że techniki nauczania i strategie dydaktyczne stosowane w grupowych treningach poznawczych dla seniorów są zbyt schematyczne i nieodpowiednio dostosowane do indywidualnych potrzeb seniorów. Relacje między trenerami a seniorami, choć deklaratorywnie partnerskie, w praktyce pozostają formalne, a seniorzy mają poczucie, że ich rola jest pasywna, bez realnego wpływu na proces edukacyjny. Brak elastyczności w programach osłabia motywację wewnętrzną seniorów, którzy często nie widzą sensu w rutynowych ćwiczeniach, co prowadzi do zewnętrznej i krótkotrwałej motywacji. Wiedza przekazywana na zajęciach bywa postrzegana jako oderwana od życia codziennego i mało użyteczna, co jeszcze bardziej prowadzi do poczucia, że zaangażowanie nie przynosi wartościowego rezultatu.

Wyniki wskazują na potrzebę dalszego rozwoju i doskonalenia zorganizowanych programów edukacyjnych dla osób starszych oraz na konieczność kontynuacji badań w tej dziedzinie.

Praca wnosi istotny wkład w obszar geragogiki, pokazując, w jaki sposób podejście skoncentrowane na uczniu może być wdrażane w działaniach edukacyjnych związanych z treningiem pamięci dla seniorów oraz jakie są jego ograniczenia.

Słowa kluczowe: edukacja osób starszych, trening poznawczy, praktyki edukacyjne, geragogika, pedagogika skoncentrowana na uczniu